

FRÅ PRØVEBUAR TIL INTEGRERT INNBYGGJAR

Foto: Gudrun Semons Foto

TOKKE KOMMUNE OG 59°NORD

INNHALDSLISTE

1. Innleiing	s. 3
2. Mål og delmål	s.3
2.1 Overordna mål	
2.2 Delmål innan 2025	
3. Gjennomføring	s.4
3.1 Bygging av prøvebustaden	
3.2 Organisering og prosjektleiing	
3.3 Utvikling av uteområde og samskapingshage	
3.4 Web-dokumentar og kunnskapsutvikling	
4. Resultat per oktober 2025	s.4
5. Erfaringar og læring	s.5
6. Vidare veg	s.5
7. Avslutning	s.5

Sluttrapport

Prosjekt: Frå Prøvebuar til Integrert innbyggjar

Tokke kommune / 59°Nord – med støtte frå Husbanken

Prosjekteigarsrepresentant Tokke kommune: Knut Erik Paulsen

Prosjekteigarsrepresentant 59°Nord: Anne Margit Urbø

Prosjektleder: Birgith Reinskås Lunden, Høgde AS

1. Innleiing

Prosjektet “Frå prøvebuar til integrert innbyggjar” er eit delprosjekt under satsinga «Bygg smart» i det større bygdeutviklingsarbeidet 59°Nord, i Tokke kommune. Initiativet kom frå bygdefolket gjennom eit folkemøte i november 2019, og har sidan vore breitt forankra politisk og administrativt i kommunen, med støtte frå både lokale ildsjeler, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Husbanken og Distriktssenteret.

Bakgrunnen for prosjektet er ei negativ folketalsutvikling og behov for fleire barnefamiliar, elevar i skulen og nye arbeidsplassar i bygda. Eit av hovudgrepa har vore å utvikle eit prøveutilbod – ein lågterskel einestad – som kan senke terskelen for tilflytting, og bidra til overgang frå leige til eige.

2. Mål og delmål

Prosjektet har hatt som hovudmål å sikre overgangen frå prøvebu til varig busetjing i Tokke kommune. Ambisjonen har vore å legge til rette for at fleire vågar å investere i eigen bustad og bli buande i bygda på sikt.

2.1 Overordna mål

- Sikre at prøvebustaden bidreg til varig busetjing.
- Stimulere til fleire barnefamiliar, nye arbeidsplassar og auka folketal.

2.2 Delmål innan 2025

- Alle 18 barnehageplassar skal vere fylte.
- Elevtalet i skulen skal aukast til 20 elevar
- Minst fem nye familiar skal etablere seg.
- Minst fem nye arbeidsplassar skal skapast.
- Prøvebustaden skal vere ferdigstilt og taken i bruk.

3. Gjennomføring

3.1 Bygging av prøvebustaden

Bustaden vart reist på kommunal tomt, som kommunen stilte gratis til disposisjon. Kommunen bidrog med vesentleg tilskot, medan 59°Nord tok opp lån for å dekke resterande byggkostnader. Bustaden vart overført frå kommunen til 59°Nord, som no eig og forvaltar huset. Husleiga er sett til om lag 9.500 kr per måned, med ein prøvebuperiode på inntil to og eit halvt år.

3.2 Organisering og prosjektleiing

Prosjektet har hatt kontinuitet både i styringsgruppa og i prosjektleiinga. Faun / Høgde AS, ved har vore innleigd som ekstern prosjektleiar gjennom 59°Nord, finansiert av Tokke kommune. Styringsgruppa har inkludert representantar frå kommunen, fylkeskommunen og dei lokale grendelaga, og har vore stabile sidan starten.

3.3 Utvikling av uteområde og samskapingshage

Det er utarbeidd plan for eit innovativt uteområde – ein samskapingshage – som skal fungere som ein sosial møteplass både for prøvebuarar og naboar. Planen vart ferdigstilt i prosjektperioden, og bygginga skal starte hausten 2025. Fysisk opparbeiding vert finansiert med andre tilskotsmidlar, ettersom Husbankens tilskot ikkje kan nyttast til bygging eller opparbeiding.

3.4 Web-dokumentar og kunnskapsutvikling

Eit sentralt leveransepunkt har vore utviklinga av web-dokumentarane *Vil du bli vår nye nabo?* og *Prøvebustaden Nyheim*.

- *Vil du bli vår nye nabo?* dokumenterer sjølve konseptet prøvebuar, og fungerer som informasjonskanal for potensielle tilflyttarar.
- *Prøvebustaden Nyheim* dokumenterer prosessen frå idé til gjennomføring, viser erfaringar med samskaping, integrering og bustadbygging, og fungerer som eit delbart læringsprodukt for andre kommunar og aktørar.

Begge dokumentarane er utvikla for å vere formidlingsprodukt som kan brukast både lokalt i Tokke og som inspirasjon og kunnskapsdeling i andre kommunar.

4. Resultat per oktober 2025

- Prøvebustaden er ferdigstilt og teken i bruk våren 2025.
- Første prøvebuar-familie flytta inn i april 2025 og har alt kjøpt seg eit gardsbruk i Tokke kommune. Dette viser at modellen har fungert etter intensjonen – prøvebu førte til varig busetjing. Familien har sagt opp leigekontrakten, og klargjering til ein ny jakt på neste prøvebuarar er allereie i gang. Prøvebustaden er ledig frå 1.februar 2026.
- Web-dokumentaren er lansert og fungerer som eit viktig verktøy for både informasjonsdeling og læring.
- Samskapingshagen er under bygging oktober 2025, og oppstart av fysisk utbygging skjer hausten 2025 med supplering av tiltak i 2026.

5. Erfaringar og læring

Gjennom prosjektperioden har vi gjort fleire viktige erfaringar:

- Kontinuitet i leiing og styring har vore avgjerande for framdrift og forankring.
- Lokale ildsjeler har vore ein nøkkelressurs og utgjort ryggrada i prosjektet.
- Økonomiske og organisatoriske utfordringar har vist at ein frivillig organisasjon som 59°Nord får avgrensa moglegheiter til MVA-kompensasjon. Dette har peika på behovet for at kommunen tek ein tydeligare økonomisk rolle framover.
- Samskaping med lokalsamfunnet har skapt eigarskap, trivsel og identitet. Nabolaget har vore involvert i planlegging av uteområde, og integrering av nye innbyggjarar har fått støtte gjennom velkomstordningar og tett dialog.

6. Vidare veg

Arbeidet held fram med:

- Oppstart av samskapingshagen og vidare utbygging i trinn.
- Oppfølging av prøvebuarar med oppstarts-, undervegs- og avslutningssamtalar, kartlegging av bustaddraummar og etableringsplanar.
- Bruk av Husbanken sine støtteordningar og lokale insentiv, som gratis tomt og tilskot til unge under 35 år ved kjøp eller bygging.
- Vidare utvikling og formidling av web-dokumentaren som læringsressurs for andre kommunar.

7. Avslutning

Prosjektet har så langt vist at prøvebu er eit effektivt verkemiddel for å rekruttere og halde på nye innbyggjarar. At dei første prøvebuarane allereie har kjøpt eit gardsbruk i Tokke, stadfestar at modellen kan fungere etter føremålet. Erfaringane frå dei første månadene er gode, og det er etablert eit solid grunnlag for vidare arbeid med bustadbygging, integrering og samskaping i Tokke.

Sluttrapporten er bevisst halden kort, i tråd med avtale med Husbanken og Distriktssenteret, og viser vidare til web-dokumentaren som det sentrale formidlingsproduktet.

Prøvebustaden Nyheim: <https://arcg.is/SSuO9>

Vil du bli vår nye nabo: <https://arcg.is/OOf4im>